

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ปรัชญา รากฐานความคิด และพัฒนาการ ของการกำเนิด
ศาลปกครอง
ชื่อผู้เขียน : นายสุชาติ ขวัญเกื้อ
ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา : 2546

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. อาจารย์ ดร. สถาพร ธรรมาลัย ประธานกรรมการ
2. อาจารย์สมพล พรพัฒน์เลิศกุล

ศาลปกครอง เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เมื่อพิจารณาจากปรัชญา รากฐานความคิด และพัฒนาการของการกำเนิดศาลปกครอง และบทบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาลปกครองแล้ว จะเห็นได้ว่า ความมุ่งหมายตามกฎหมายต้องการให้ศาลปกครองเป็นองค์กรที่มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เป็นหน่วยงานทางปกครอง และที่ได้กระทำในทางปกครองกับเอกชนผู้ถูกระทบสิทธิที่ได้รับ ความเสียหายหรืออาจได้รับความเสียหายจากการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง ในฐานะที่หน่วยงานทางปกครองมีสถานะที่เหนือกว่าเอกชนหรือระหว่างหน่วยงานทางปกครองของรัฐด้วยกันเองที่ต้องการควบคุมและตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

การที่ศาลปกครองจะตอบสนองต่อภารกิจดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ปรัชญาและรากฐานความคิดในการจัดตั้งศาล รูปแบบและโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของศาล ระบบการพิจารณาคดีของศาล การเข้าสู่ตำแหน่งของตุลาการศาลปกครอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการของศาล และการเป็นผู้มีสิทธิเป็นคู่ความในคดีปกครอง เป็นส่วนสำคัญในการที่เป็นหนทางไปสู่ความสำเร็จตามเจตนารมณ์ดังกล่าว

เมื่อได้พิจารณาจากปรัชญา และรากฐานความคิดดังกล่าว ประกอบกับการดำเนินกิจการที่ผ่านมา ศาลปกครองยังไม่อาจดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้ เพราะการกำเนิดของศาลปกครองไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งการจัดตั้งที่ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ระบบการพิจารณาคดีที่ไม่ได้วางกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการแสวงหาพยานหลักฐานของศาลว่ามีขอบเขตเพียงใดตามระบบไต่สวน การเข้าสู่ตำแหน่งของตุลาการในศาลปกครองที่มาจากบุคคลหลายสาขาอาชีพ ซึ่งขาดความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมหาชน และการเป็นผู้มีสิทธิเป็นคู่ความในคดีที่ยังถือเอาความเป็นบุคคลตามกฎหมายเอกชนมาใช้ในศาลปกครอง

จากการศึกษาวิเคราะห์ การจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีของศาลปกครองตามกฎหมาย ปรากฏว่า ปรัชญาในการกำเนิดองค์กรของศาลและปรัชญาในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินภารกิจของศาลปกครอง ซึ่งความสำเร็จของศาลปกครองในการตอบสนองเจตนารมณ์ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่งเท่านั้น แต่กระบวนการดังกล่าวดังมีข้อจำกัดด้วยปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งเป็นสาเหตุอันควรนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไข อาทิ การนำศาลปกครองเข้าสู่ปรัชญาเดิมโดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับการบริหารของศาลได้มากขึ้น การนำวิธีการแสวงหาพยานหลักฐานในระบบไต่สวนมาใช้ให้ได้สัดส่วนระหว่างประโยชน์ของรัฐ กับประโยชน์ของเอกชนไม่ให้ได้เปรียบเสียเปรียบในวิธีพิจารณาความของศาลปกครอง ควรปรับปรุงระบบการเข้าสู่ตำแหน่งของตุลาการในศาลปกครองทั้งศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุด โดยเห็นควรให้นำนักไปกับกลุ่มบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านสาขากฎหมายมหาชนเป็นหลัก แต่ควรให้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาอื่นเข้าร่วมได้ในฐานะเป็นที่ปรึกษาได้ และศาลปกครองในฐานะองค์กรทางตุลาการที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ควรตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้มีคดีความในศาลให้ได้รับการพิจารณาที่สะดวก รวดเร็ว ภายใต้ปรัชญาความล่าช้าคือการปฏิเสธความยุติธรรม ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่เป็นมาในศาลยุติธรรมที่ช้านานมาก ทั้งนี้หากศาลปกครองสามารถปรับเปลี่ยนปรัชญา รากฐานความคิด และพัฒนาการต่อไปจะมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

Thesis Title : Philosophy, Knowledge Foundation and Development
of Origination of Administrative Court

Student's Name : Mr. Suchat Khankhare

Degree Sought : Master of Laws

Academic year : 2003

Advisory Committee :

1. Dr. Satapon Samalee Chairperson
2. Mr. Somphon Pornphatlertkul

Administrative Court is established under the Constitution 1997. According to the philosophy, fundamental concept and development of the administrative court, it was founded with the aim of providing an organization being responsible for hearing, investigating and delivering judgement on dispute between public authorities concerning administrative and individuals who have been violated or received adverse effect by public administration authorities. The underlying view that public administrative authorities hold the superior status leads to the establishment of an autonomous juridical organization-the administrative court-so that the actions of public authorities will be controlled and investigated to ensure that the rights and liberation of common people are protected.

To achieve the ultimate goals, philosophy, fundamental concept, structure of the organization and its responsibility, juridical system, justice nomination system, people's participation and the rights as the litigant in a lawsuit are considerable factors.

However, from the previous actions of the administrative court since it was established, it cannot be considered as a complete success. This may be due to the lack of people's participation at the beginning process. Moreover, there are many problems in the juridical system, for example, no certain system to pursue the evidence, no clear framework for the hearing system and the lack of expertise in public law of the judges due to various professional background, In addition, the rights of being a litigant is still defined according to the private law not the public law.

The result of the study showed that the philosophy in establishing the administrative court and juridical system are crucially important in leading the court to achieve the ultimate goals and meet the intention declared in the Constitution 1997. Their practices showed the success at the satisfactory level, but there are many problems and constraints that need to be taken into consideration, for instance, consolidation in juridical system between the administrative court and people, the systemic pursuits of the evidence to balance the benefits between individual and the State, and the improvement of justice nomination system in order to have more number of public law experts, and other professionals taking part as consultants. Moreover, the administrative court, as the novice, should undergo their mission for the sake of the people. In other words, the juridical system should be fast, and convenient in view that the slowness is the negligence of fairness, Which is regarded as the deep-rooted problem in Thailand. The Administrative court must be more effective and successful if its philosophy, fundamental framework, and developmental trends have been altered.